

Innst. O. nr. 63

(2005-2006)

Innstilling til Odelstinget fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Ot.prp. nr. 73 (2005-2006)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om lov om endringer i utlendingslova (tilvisingar til det departementet som har hovudansvaret for utlendingsforvaltninga, tilvisingar til Dublin-regelverket, gjennomføring av EU si grenseforordning m.m.)

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

Arbeids- og inkluderingsdepartementet legg i proposisjonen fram eit forslag om lov om endringer i lov 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingslova).

Forslaget til lovendringar inneber for det første at tilvisinga til Kommunal- og regionaldepartementet i utlendingslova § 38a fjerde ledd og § 38b første og andre ledd blir erstatta med ei tilvising til "det departementet som har hovedansvaret for utlendingsforvaltninga". Dette lovforslaget inneber ingen innhaldsmessige endringar i utlendingslova.

Bakgrunnen for lovforslaget er at Arbeids- og inkluderingsdepartementet frå 1. januar 2006 overtok det myndet som tidlegare låg til Kommunal- og regionaldepartementet etter utlendingslova.

Det blir vidare føreslått at føresegna som utgjorde femte ledd i utlendingslova § 42 fram til endringslova av 10. juni 2005 nr. 50 blei sett i kraft, blir nytt sjette ledd i § 42. Dette leddet blei ved ein inkurie oppheva i samband med den nemnde lovendringa. For samtidig å tydeleggjere innhaldet i føresegna, blir det føreslått ei presisering i ordlyden.

Utlendingslova §§ 17, 34a, 37 og 37e viser i dag til "samarbeidet i henhold til avtale mellom Norge, Island og Det europeiske fellesskap om kriterier og mekanismer for å avgjøre hvilken stat som er ansvar-

lig for behandlinga av en asylsøknad som fremlegges i Norge, Island eller en medlemsstat"/"i henhold til avtale mellom Norge, Island og Det europeiske fellesskap om kriterier og mekanismer for å avgjøre hvilken stat som er ansvarlig for behandlinga av en asylsøknad som fremlegges i Norge, Island eller en medlemsstat". Det blir i proposisjonen her føreslått at desse tilvisingane blir erstatta med tilvisingar til "samarbeidet i henhold til avtalene mellom Norge, Island og Det europeiske fellesskap og mellom Norge, Island og Sveits om kriterier og mekanismer for å avgjøre hvilken stat som er ansvarlig for behandlinga av en asylsøknad som fremlegges i Norge, Island, Sveits eller en medlemsstat"/"i henhold til avtalene mellom Norge, Island og Det europeiske fellesskap og mellom Norge, Island og Sveits om kriterier og mekanismer for å avgjøre hvilken stat som er ansvarlig for behandlinga av en asylsøknad som fremlegges i Norge, Island, Sveits eller en medlemsstat".

Til sist føreslår departementet ei endring i utlendingslova § 27, som gjeld bortvising i samband med innreise i riket. Endringa går ut på å opne for å kunne bortvise ein utlending når det er nødvendig av omsyn til folkehelsa, jf. utkastet til § 27 første ledd bokstav j. Bakgrunnen for den føreslåtte endringa er at Rådet i EU i februar 2006 vedtok ei forordning om grensekontroll. Denne forordninga er føresett gjennomført i norsk rett.

Departementet strekar under at ikkje kva som helst sjukdom kan danne grunnlag for bortvising. For å kunne bortvise nokon av omsyn til folkehelsa, må det dreie seg om

- ein sjukdom som potensielt kan utvikle seg til ein epidemi slik dette er definert i Det internasjonale helsereglementet (IHR) til Verdshelegeorganisasjonen (WHO), eller
- ein annan infeksjonssjukdom eller smittsam pa-

rasittsjukdom dersom sjukdommen fører til at det blir sett i verk vernetiltak overfor borgarar i medlemsstatane.

Departementet finn grunn til å understreke at lovendingra inneber at personar kan visast bort på grunnlag av omsynet til folkehelsa; ein har ikkje plikt til å vise bort personar på dette grunnlaget.

Departementet legg til grunn at rettstryggleiken til asylsøklarar og andre som treng vern, ikkje blir endra.

Lovendingra vil i dag berre gjelde overfor tredjelandsborgarar, det vil seie utlendingar som ikkje er omfatta av EØS-avtalen eller EFTA-konvensjonen.

Departementet kan ikkje sjå at forslaget til endringar i utlendingslova § 27 første ledd bokstav j vil føre til nemnande økonomiske eller administrative konsekvensar.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Dag Terje Andersen, Tore Hagebakken, Saera Khan, Inger Løite og Arild Stokkan-Grande, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen, Åge Starheim og Ib Thomsen, fra Høyre, Kari Lise Holmberg og Bent Høie, fra Sosialistisk Venstreparti, Geir-Ketil Hansen, fra Kristelig Folkeparti, Bjørg Tørresdal, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, og fra Venstre, Vera Lysklætt, gir sin tilslutning til forslaget til endringer i utlendingslovens § 38a fjerde ledd og § 38b første og andre ledd og understreker at dette ikke innebærer noen innholdsmessige endringer i utlendingsloven.

Komiteen slutter seg til de foreslåtte endringene i utlendingslovens § 42 da dette medfører at en inkurie blir rettet opp.

Komiteen slutter seg til de foreslåtte endringene i utlendingsloven §§ 17, 34a, 37 og 37e.

Komiteen merker seg at det er foreslått endringer i utlendingslovens § 27 første ledd bokstav j som åpner for å bortvise en utlending ved innreise når det er nødvendig av hensyn til folkehelsa. Dette er en oppfølging av forordning om grensekontroll som Norge er forpliktet til gjennom Schengen-avtalen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, har merket seg at Helse- og omsorgsdepartementet gir uttrykk for skepsis til forslaget da departementet synes det er vanskelig fra et smittevernsynspunkt å se situasjoner

hvor Norge har behov for slik bortvisningsgrunn. Videre påpeker Helse- og omsorgsdepartementet at WHO fraråder visse nærmere presiserte tiltak i forbindelse med en influensaepidemi, for eksempel karantene og stengning av grensene. Flertallet vil med bakgrunn i dette understreke at terskelen for å benytte bestemmelsen må være høy.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringar i utlendingslova (tilvisingar til det departementet som har hovudansvaret for utlendingsforvaltninga, tilvisingar til Dublin-regelverket, gjennomføring av EU si grenseforordning m.m.)

I

I lov 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingslova) gjer ein desse endringane:

§ 17 første ledd bokstav e skal lyde:

- e) kan kreves mottatt av et annet land som deltar i samarbeidet i henhold til *avtalene* mellom Norge, Island og Det europeiske fellesskap og *mellom Norge, Island og Sveits* om kriterier og mekanismer for å avgjøre hvilken stat som er ansvarlig for behandlingen av en asylsøknad som fremlegges i Norge, Island, *Sveits* eller en medlemsstat,

§ 27 første ledd bokstav j skal lyde:

- j) når det er nødvendig av hensyn til Norges eller annet Schengen-lands nasjonale sikkerhet, offentlige orden, *folkehelse* eller internasjonale forpliktelser.

§ 34a første ledd første punktum skal lyde:

I den utstrekning Norge er forpliktet til det som deltaker i Schengensamarbeidet og samarbeidet i henhold til *avtalene* mellom Norge, Island og Det europeiske fellesskap og *mellom Norge, Island og Sveits* om kriterier og mekanismer for å avgjøre hvilken stat som er ansvarlig for behandlingen av en asylsøknad som fremlegges i Norge, Island, *Sveits* eller en medlemsstat, kan utlendingsmyndighetene uten hinder av taushetsplikt oversende opplysninger om enkeltpersoner til myndighetene i land som deltar i slikt samarbeid, som ledd i eller til bruk ved behandling av sak om visum, asyl, bortvisning, utvisning eller oppholdstillatelse.

§ 37 femte ledd skal lyde:

For behandling av fingeravtrykk i henhold til *avtalene* mellom Norge, Island og Det europeiske fellesskap og *mellom Norge, Island og Sveits* om kriterier og mekanismer for å avgjøre hvilken stat som er ansvarlig for behandlingen av en asylsøknad som fremlegges i Norge, Island, *Sveits* eller en medlemsstat, gjelder reglene i § 37e.

§ 37e første ledd skal lyde:

Som ledd i samarbeidet i henhold til *avtalene* mellom Norge, Island og Det europeiske fellesskap og *mellom Norge, Island og Sveits* om kriterier og mekanismer for å avgjøre hvilken stat som er ansvarlig for behandlingen av en asylsøknad som fremlegges i Norge, Island, *Sveits* eller en medlemsstat, kan fingeravtrykk tas av utlending som har fylt 14 år og som

- a) søker asyl,
- b) uten å bli bortvist, blir anholdt i forbindelse med ulovlig passering av en ytre Schengengrense, eller
- c) oppholder seg ulovlig i riket.

§ 38a fjerde ledd første punktum skal lyde:

Nemnda skal ha nemndmedlemmer oppnevnt av Kongen i statsråd etter forslag fra *det departementet som har hovedansvaret for utlendingsforvaltningen*, Utenriksdepartementet, Norges Juristforbund og humanitære organisasjoner.

§ 38b første ledd andre punktum skal lyde:

Det ene medlemmet trekkes ut blant dem som er oppnevnt etter forslag fra *det departementet som har hovedansvaret for utlendingsforvaltningen*, Utenriksdepartementet og Norges Juristforbund.

§ 38b andre ledd andre punktum skal lyde:

To av medlemmene trekkes ut blant dem som er oppnevnt etter forslag fra *det departementet som har hovedansvaret for utlendingsforvaltningen*, Utenriksdepartementet og Norges Juristforbund.

§ 42 skal lyde:

Retten skal oppnevne prosessfullmektig når den prøver spørsmålet om fengsling etter § 37 sjettede ledd annet punktum eller § 41 femte ledd. Det samme

gjelder når retten prøver spørsmålet om pålegg etter § 41 tredje og fjerde ledd, med mindre det ville medføre særlig ulempe eller tidsspille, eller retten finner det ubetenkelig å unnlate å oppnevne prosessfullmektig. Dersom utlendingen allerede har advokat på den offentlige bekostning, skal vedkommende advokat som regel oppnevnes. Oppnevningen faller bort når retten bestemmer det.

Retten skal av eget tiltak og uten behovsprøving gi bevilling til fri sakførsel når prosessfullmektig oppnevnes etter første ledd.

Utlending som har søkt asyl har rett til fritt rettsråd uten behovsprøving ved negativt vedtak fattet av Utlendingsdirektoratet. Dette gjelder likevel ikke der utlendingen klager over bare å ha fått tillatelse etter § 8 annet ledd. Kongen kan i forskrift fastsette ytterligere unntak og gi nærmere regler til utfylling av første punktum, herunder også regler om rett til fritt rettsråd uten behovsprøving i første instans.

I sak som nevnt i § 38 fjerde ledd har utlendingen rett til fritt rettsråd uten behovsprøving. I sak som nevnt i § 38a sjettede ledd har utlending rett til fri sakførsel.

I saker om bortvisning, utvisning og tilbakekall av tillatelse, har utlending rett til fritt rettsråd uten behovsprøving. Dette gjelder likevel ikke i utvisningsaker i henhold til § 29 første ledd bokstav b og c, § 30 annet ledd bokstav b og § 58 annet ledd når det foreligger forhold som nevnt i femte punktum. I andre saker etter loven har utlending rett til ytelse etter lov 13. juni 1980 nr. 35 om fri rettshjelp når de alminnelige vilkårene er oppfylt. Dersom retten tar til følge begjæring om å holde rettslig avhør etter § 36 i sak hvor utlending har krav på fritt rettsråd, skal også utgiftene til juridisk bistand under bevisopptaket dekkes etter lov om fri rettshjelp.

Dersom det er ytt fri sakførsel og fritt rettsråd uten behovsprøving, og utlendingen har økonomisk evne til selv å dekke utgiftene til dette, kan det offentlige kreve utbetalte beløp helt eller delvis tilbakebetalt. Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om slik tilbakebetaling.

II

Lova gjeld frå den tid Kongen fastset. Kongen kan bestemme at dei einskilde føresegnene blir sette i kraft til ulik tid. Endringane i §§ 38a, 38b og 42 tek likevel til å gjelde straks.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 1. juni 2006

Dag Terje Andersen
leder

Arild Stokkan-Grande
ordfører

